NOTES AFTER READING AGAIN-MARIAN DRĂGHICI: PĂHĂRUŢUL

Ion Popescu-Brădiceni
Prof. PhD., „Constantin Brîncuşi" University of Tîrgu-Jiu

Abstract:Dumitru Augustin Doman considers Marian Drăghici's "Păharuţul" a memorable editorial and the poet as a creator of obsessions and nothing but imaginary dialogues, or playful repetitions (D.A.D., Arges, 6/2019, p. 2).
Alexandru Oraviţan appreciates "the preoccupation for the crystallization of a project spread over several volumes (Despre arta poetică, Partida de biliard din pădurea rusească, Lunetistul, Lunetistul şi cocoşul de tablă, Harrum cartea ratării; Lumină, încet; Negresa, Păhăruţul, translations to English, French, etc.) ".
Even from the beginning, Marian Drăghici' work manifests itself as a leaning towards form, rigor and consistency. His poetry, with metatextual accents, depicts the often complicated but, certainly, fascinating relationship between lyric and writing. The self-referential principle of self-reflecting literature, proclaimed by textualists, finds a fertile ground in the poetics of Marian Draghici, without embracing the idea of the complete disappearance of the writer from his own work. So "Păhăruţul" is a volume-phenomenon; In it, the neotextualist influence coexists with an exciting neohermetism, born out of concern for the definition of a poetic direction. But what direction is it? About dialogueism? The dialogical skeleton is embraced in many of the defining marks for Mircea Drăghici's poetry: the organic cryptic of the resuscitation of some symbols and the transclassical consolidation of one's own motives is doubled by the careful use of the figure, still, plenary, creative, which transforms the poem into an ever-developing organism; moreover, the repetition gives the effect of a permanent rewriting, and the page acquires palimpsest tones; In addition, through transubstantiation, Drăghician poetry is saved from its inevitable semantic materialism: living within boundaries imposed by its own condition (the handler of the words - n.m.) becomes a matrix of the transubstantiation of life in the sphere of literature; the poetom transcends his sensations, feelings, deep rumours about the act of creation in a universe often drifting, precipitating to non-notification.
Dan Cristea also notes the idea that "Păharuţul" reiterates the condition of poetry as a fact of divine nature, with the fervour and the excitement of mysticism. As in the Dantescian nel mezzo del cammin di nostra vita, the poet is a war with himself, with the Kafkianized past, with the cannibalism of communist times as the culmination of the degradation of the human condition. Like all Revolutionary chroniclers (from "România literară", "Arges", "Orizont"), it is Dan Cristea's turn to hold the practice of prayer as a result of enlightening the poet's being. But Dan Cristea reproaches the book (and her author) of the story, difficult to read, mixing gravity with histrionism, the verse inspired by the purely declarative verse, and not covering the symbols in collective imagination. Few poems from this recent collection contribute to the amplification of the mystical, visionary, miraculous dimension of Marian Drăghici's creation, the poet wishing to be in old age "crazy for Christ / as he was (young) for poetry." The volume "Păhăruţul" shows us this time a Marian Drăghici in the role, more pronounced than ever, of a civic poet and a vituperative prophet.

Keywords: existential experiences, refined art of expression, poet: a stunned bee.

1. Splendoarea omogenităţii

În „Păhăruţul", poetul Marian Drăghici apelează la o evidenţialitate ca să nu regrete că n-a trăit numai în căutarea Sacrului. Acel Sacru al lui Julien Ries (Ries, 2000), categorie estetică a priori ale cărei funcţii sunt tot simbolul, mitul şi ritul. Activitatea culturală este specifică unui homo symbolicus, dar nu este ea şi indiciul apariţiei lui homo religiosus, iar în transmodernism a lui homo transreligiosus? În cazul lui Marian Drăghici, da, este, şi ea îmbracă o operă de artă închegată minuţios şi clasic, într-o formă de unitate caracterizată prin

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

triada limpezime, strălucire şi măsură (ca la Charles Baudelaire: lux, calm şi voluptate – n.m.).

Apărută, în acest an, 2019, cartea „Păhăruţul" se revendică din „tehnica dilatării insuportabile" pînă „la ruperea nervilor, a timpului real de deplasare" (p. 78). Elogiindu-l pe Mihai Ursachi, poetul vrea să ni se arate ca un platonician inspirat, scriindu-se (ergoscriindu-se) „plin de nebunie şi lumină".

Dar cu Marian Drăghici s-a petrecut ceva. Ceva ce şi lui Nichita Stănescu i s-a întîmplat după „Epica magna": o voită înclinare spre prozaizarea discursului, evident de sorginte postmodernistă. Modificarea de regim sufletesc este însă imediat perceptibilă. Simbolurile îl scot totuşi pe autor din stăpînirea zădărniciei… manieriste ca să culmineze cu ţeserea unui ton cu adevărat nou. Citez titlul unei litanii capodoperiale: „Cîntec de veşnic flăcău doar că acela nu-s eu" (p. 50-52) de o sublimă ritualitate baladescă, întîlnită şi la Cezar Ivănescu, de un farmec dureros şi inimitabil, spiritualizat şi muzicalizat (trans)metaforic. Adevăratul conţinut e de natură invocatoare, nerezumabil în fond, bazat pe ceremonia formulelor şi pe o puritate îmbibată de licoarea vrăjită a unei frumuseţi nepămîntene.

Poemul de azi e deci cîntec intens şi tînguitor ca o cădere în copilăria limbajului a unui Eu/ Sine tragic, mimînd doina populară, repetitivă, erotizantă eschatipic – cum ar replica prompt Corin Braga. Este elegia timpului – ca şi la Gabriel Chifu bunăoară – într-o carte mai recentă. Poeme ca „M-am rugat mult pentru mama" şi „Poemul lui Ion Zubaşcu" recuperează, discret, cîte ceva din existenţialism şi expresionism dintr-o filozofie a jalei şi angoasei heideggeriene, poate şi de revelare a fiinţei în Timpul Lumii, cel universal, care vine în lume prin pentru-sine, căutînd reveriant unitatea celor trei timpuri: trecut-prezent-viitor, într-o sinteză a- şi trans-temporală şi într-o „epistemă transculturală" (Crăciun, 2002, p.9).

De pe un alt prag, Marian Drăghici realizează unitatea ek-statică, aceasta fiind deja aici. „Astfel mi se revelează acest pahar sau această masă – citez din Sartre –: ele nu durează, sunt"… „Fiecare acesta se dezvăluie cu o lege de a fi care-i determină pragul… Şi această lege de a fi care exprimă „permanenţa" este structura imediat dezvăluită în esenţa sa, ea determină o potenţialitate-limită a lui acesta – aceea de a dispărea din lume…" (Sartre, 2004, p.295-296). Această neantitate absolută şi absurdă şi fantastică a Timpului, poetul o va fixa în transmetaforă sub numele de splendoare a omogenităţii. Astfel mi se arată mie fiecare „Cîntec de păhăruţ" autoironic, oglindit într-o apă dincoloidată, ierusalimică. Astfel ca voce originală, poetul se revendică, avataric oare?, din „vocea muezinului" care „joacă şi nu ne pasă" deşi ea anticipează sartriana calitate care nu este nimic altceva decît fiinţa sa predispusă la existenţă ca transcendenţă… transcendentală. La marginea de nici o apă stînd şi uitîndu-se în apă, poetul se reprezintă ca un hystérésis constant în fenomenul transmutaţiei din sine însuşi în sinele fluid, iar fuziunea cu întregul se înfăţişează ca o scufundare, ca o coborîre barbiană spre nadir sub întinderea unui zenit cu un sens secret de metal. Fiinţa posedată de dublul său, precum Narcis, aderenţa la sine pare iniţial să-l împiedice să fugă, dar creaţia continuă îl salvează: pentru-sinele e cel care concentrează în el însuşi în-sinele şi care îl ridică, totuşi, finalmente, pînă la demnitatea de în-sine, fără să se compromită, dimpotrivă rămînînd mereu putere asimilatoare şi creatoare; pentru-sinele (adică acea „nici o apă" – însă pînă la urmă tot „în apă" – n.m.) e cel care absoarbe în-sinele. Altfel spus, posesia afirmă primatul pentru-sinelui în fiinţa sintetică „În-sine – Pentru-Sine" (Sartre, 2004, p.813).

2. Arhiurme pe hîrtia albă

De ipso et de facto, ce fel de poet e, cît de poet e, cum este dînsul poetul – vorba lui G. Călinescu din „Universul poeziei"(Călinescu, 1971, p.17), „acest" Marian Drăghici cel care scrie de-o vreme poezie doar „o dată ajuns la faţa locului", dureros de integru conştient, înspăimîntat de ideea propriului trup, devastat de efortul sisific „ca lucrurile să meargă, să reintre în normal" cu singura diferenţă (diferanţă – n.m.) că „torsul pisicii/ torsul pisicii/ e

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

viu" iar rostul vieţii sale „ăsta fuse": „pot să te contemplu, Doamne,/ în clipa asta/ veşnic// tot." (Imn. Juisării complete, p. 111).

Ei, da, sigur că în tardopostmodernism totul „este o poveste". Ea e scrisă epopeic „departe Iliada şi Odiseea/ ori cum s-or fi chemînd la vîrsta aceea" şi nu e scriere propriu-zisă ci transscrierea pur şi simplu a „poemului dumnezeiesc", adică sacrificial-religios, care şi el e un fel de giulgiu ţesut din revelaţiile conştiinţei poetice mature în relaţie cu tragismul unui eveniment biografic: suferinţa absolută după moartea unei persoane iubite: mamă, soţie, prieten. Astfel poetul pluteşte precum Iisus pe apă, se uită în apă ca un Narcis zguduit de evenimenţialul absurd pînă cresc nuferi galbeni în ea ori precum Ghigameş îşi tînguie alterul, pe acel Enkidu, fiind el acesta, în actualitate: Mircea Ciobanu, Nichita Stănescu, Eugen Schileru, Florin Mugur, Ion Zubaşcu, Ioan Flora, Ion Stratan, cu un extaz întunecat, din aceeaşi familie cu soarele negru nervalian, căci o înalt-melancolică şi elegiacă lumină scaldă şi poemele „Păhăruţului", dedicate regenerescenţei Regelui Pescar: „regelui nostru în picioare".

Iar „Păhăruţul" nu e oul filozofic deşi ar putea să fie căci reflectează tot izomorfismul intimităţii. Substitutul oului filozofic e fie bobul de sare „rostogolindu-se arzînd peste obraz la fiecare" sau boabele de spumă de pe mare ca să fie înseşi cuvintele arhiurme pe hîrtia albă ca vălul de mireasă.

„Dintr-un dialog imaginar desigur că plin de har cu poetul G.Bacovia la un pahar" aflat-am ce-i păhăruţul în cele din urmă. Însă din „Structurile antropologice ale imaginarului" durandian (Durand, 1977, p.35 şi următ.) îmi extrag echivalenţele sinonimice de rigoare: navă, graal, templu, mormîntul Mîntuitorului, vas misterios construit de Solomon, sabie, armă de apărare etc. „Păhăruţul" acumulează – repet – intimitatea navei şi sacralitatea templului, e simbolul ritului sacrificial, al agapei sacre, e cupa din cultul Cibelei, cazanul alchimistului, potirul creştin, „oala triumfală" căreia îi este asimilată Mandala în ceremoniile tantrice. Cu „păhăruţul" (a cărui diminutivitate trimite la intimizarea dincoloului, la o delicată complementaritate cu transcendenţa paradisiaco-luciferică) poetul bea apă din lacul sacru, ca un Euthanasius sau ca un Ieronim eminescian (Popescu-Brădiceni, 2006, in integrum). Dar – şi mai exact de acum – ne vom dumiri că „păhăruţul" e cartea sfîntă/ „gradale", protectoare şi maternă, al cărei conţinut transubstanţiază reveriile legate de profunzime şi de arhetipurile intimităţii. Postulîndu-şi interioritatea, poetul e un fel de apostol al unei metafizici a esenţei în existenţial, căci efectiv unul din poeme trimite la originara evanghelie.

Iar poezia nu poate fi decît asociată cu laptele şi cu mierea mistică. Citez din „Poemul lui mircea ciobanu sau stricarea lumii prin poezie: ultima variantă": „Poetul ca albina înmărmurită,/ raza mereu pe cale/ pînă la ziuă aprinse/ zidul de ceară al muncii sale?".

Poezia din „Păhăruţul" este băutura sacră, elementul pur, soma şi haoma, băutură produsă dealtfel fie prin „baterea în putinei" a oceanului sacru fie derivată din miere ca urmare a unei fermentări. Ea e în relaţie desigur cu schema ciclică a reînnoirii şi cu simbolismul grădinii primordiale, cu simbolismul miezului lucrurilor, învăluite încă în luciul apei primordiale fie ea izvor, lac, eleşteu, rîu, fluviu, mare, ocean etc.

3. Clarul polemic şi motanul faustic

Pronunţîndu-mă asupra volumului de debut „Despre arta poetică", i-am remarcat rafinamentul, vigoarea, extazul întunecat, şcoala retoricii unice şi a imaginaţiei fulgurante. Subliniam atunci că Marian Drăghici construieşte un spaţiu fragil al elanului nimbat de spaimă şi al jubilaţiei cu frison dramatic, că stările sale sunt tensionate oximoronic, polarizate între un gust delicat al sublimului şi contrapunctul grotesc al realului.

Modificînd perspectiva asupra poeziei de azi, Marian Drăghici continuă să practice limbajul de convertire, care suferă, într-un proces gradual, transgresiunea prezenţei divine, în acord cu o stranie vocaţie, una edenică, a iluminării şi alta a cantilenicului înaripat dinspre fantasmele subliminalului.

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

Tot atunci, mă autocitez, poetul îmi apărea ca un transmodernist al Paradoxului şi al „păhăruţului" (Popescu-Brădiceni, 2016, p.151). Anticipaţia mea a fost corectă, întrucît în „Păhăruţul" de la „Junimea" apar din nou ca în „Lumină, încet" (Drăghici, 2013) „versurile (adesea) sclipitoare" în „clarul polemic" al persiflării şi al unei poveşti de iarnă care, rămînînd neterminată şi trebuind a-i afla finalul desecretizat, precum „motanul faustic", poetul îl îmbogăţeşte pe „răsfăţatul" său cititorul cu „macul de iunie", cu „doi cocori încununaţi" cu „ceva mai real decît neantul", cu „ukulele… la lima într-un bar" ori, în fine, cu „primul fruct uman zărit prin frunzişul păhăruţelor" (ce metaforă „genială"!) sau – de ce nu? – cu un poem pascal „Lunetistul", desigur o capodoperă a postmodernismului, la rîndu-i îndatorat salutar spiritului locului, biruitor întotdeauna (Drăghici, 2013, in integrum) peste originarul, peste autenticitatea cristalizată în sumbre viziuni.

Dar… dar… între „Lumină, încet" şi „Păhăruţul" se poate reformula teoria vaselor comunicante expresionist-existenţialiste, cu mărci poetice la vedere: o stare de tragică febrilitate, o transă de (co)notare a mesajelor de dincolo, ale lui Jesus care se face văzut pentru a-şi culege sufletele celor morţi dar continuînd, probabil, o transexista, transaparent. Cu o asemenea post- / trans-existenţă par să fie înzestraţi şi în „Păhăruţul" din 2019 Florin Mugur, Ion Zubaşcu, Ioan Flora, Mircea Ciobanu, Ion Stratan ş.a.

Acest cult al morţilor este o constantă a întregii poezii drăghiciene. Prezenţa morţii pare să fie catharsisul? Paul-Ludwig Landsberg afirmă că „înţelegerea legăturii dintre naştere şi moarte… n-o are fără îndoială decît omul: Moartea are dialectica ei intimă. Ea este prezenţa absentă, este ideea de limită ultimă a experienţei individului. Un critic adevărat nu poate să nu detecteze în poezia din „Lumină, încet" (Drăghici, 2013) şi din „Păhăruţul" (Drăghici, 2019) o anumită mistică personalistă. Cauzată, certamente, de o jale metafizică precum la Octavian Goga, meditaţia asupra limbajului/ poeziei şi experienţa ei prezentă în cadrul „vremurilor întunecate" (Landsberg, 2006, p.154) îşi pune sigiliu pe discursul liric. Poieticitatea lui Marian Drăghici a cunoscut „teroarea blîndă" a deplasării înspre evocarea frecventă, aproape obsesivă, a fragilităţii umane, a vulnerabilităţii, a corporalităţii perisabile a persoanei şi o „meditaţie asupra transsubiectivităţii". (Mongin, 2006, p.160).

Ca şi-n „Poemele spirituale" ale lui Landsberg, Drăghici reinventează estetica şi limbajul îndoielii de-a fi nemuritor, în ambele forme poetul pune în relaţie moartea personală cu moartea istoriei, şi meditaţia creştină conducătoare în vecinătatea misticii şi a sfinţeniei cu sensul la Sens: există numai crucială, radicală: asceza: „bem scaiete/ urcînd o scară/ fără perete/ neprieteni/ neprefăcuţi/ la o masă cum nu e/ obiceiul prin părţile noastre/ răsăritene: scurtă şi săracă". „Exclamaţia" poetului e o revelaţie echivocă, tăcută, sacră (frică albă – n.m.), ca a lui Vladimir Jankélevitch: „Şi dacă viaţa este o moarte continuă?" Şi dacă „a trăi înseamnă a muri?" (Jankélevitch, 2000, p.185, p.425).

A muri phaidonian ne învaţă şi Marian Drăghici, căci vede moartea ca pe-o abluţiune, ca pe-o „scaldă" în „nicio apă". Citez: moartea „este cum s-ar căsca la margine de nicio apă/ cerul gurii cuiva/ de viu să-ţi fie groapă" (Drăghici, 2019, p.90). Asta înseamnă că poetul, ca şi Erik Satie, căruia textul lui Platon i-a servit drept model, se evidenţiază prin exemplara continuitate a recitativului propriu şi prin parcursul regulat al acordurilor ce îl susţin, nelăsînd loc nici unei disonanţe patetice, fie în rugăciune, fie în contemplare, fie în „cîntecul de păhăruţ".

4. O epifanie a morţii

Apa – invocată redundant de Drăghici – e poarta deschisă între cele două lumi, este comunicarea între lumea viilor şi lumea morţilor. Este elementul primordial cu profunde conotaţii simbolice, printre care şi „datoria de a ne aminti de morţi" ori de a „elibera apa"/ de a oficia „slobozirea izvorului". Imaginarul (sub)acvatic e de sorginte orientală şi vădeşte o ritualitate a integrării în categoria celor pe care trebuie să-i vadă Soarele. Citez: „prin aerul

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

încins de amiază şi „da”ul acela ferit abia suind coasta –” (p. 35) întru… intemplarea transascendentă şi transdescendentă.

Apa poate avea un aspect tenebros. Poe spunea că apa e mortuară la modul superlativ, e substanţa simbolică a morţii. Apa devine chiar o invitaţie directă la moarte, e o epifanie a morţii. E o amară invitaţie la călătoria fără întoarcere. Ca şi rîul, poetomul nu-şi întoarce nicicînd cursul spre izvoare. Apa heracliteană figurează irevocabilul. Devenirea e încărcată de spaimă, e însăşi expresia groazei. Citez: „păhăruţul meu se albeşte – de frică, bineînţeles” (Drăghici, 2019, p.89).

Apa constituie sorgintea oglinzii. Reflectarea în apă se întovărăşeşte cu complexul Ofeliei. Căci a te oglindi înseamnă, în cazul lui Marian Drăghici, a te ofeliza şi a participa la viaţa umbrelor: trupul dublului uman e „umbra pe pămînt sau imaginea în apă, a cărei oglindă e un element lichid şi tulburător.” Citez: „Căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scăldătoare/ şi tulbura apa/ şi cine intra mai întîi după tulburarea apei/ se făcea bine de orice boală din ţinut.” (Drăghici, 2013, p.87).

O ureche poetică readuce la unitate vocile apei, profetice. „Un psihic îndurerat, un psihic în panică, un psihic pustiit vor fi ajutate de prospeţimea pîrîului sau a rîului. Dar va trebui ca această prospeţime să fie sorbită, va trebui ca fiinţa nefericită să vorbească rîului. Iar rîul o va învăţa să vorbească şi ea în ciuda suferinţelor şi amintirilor, o va reînvăţa euforia prin eufism, energia prin poem.”

5. Ceva din misterul „principiului poetic” poesc

Iar poemul, ce este el poemul lui Marian Drăghici, vizavi de „păhăruţul” cu aburul chintesenţial al athanorului de alchimist renascentist? Este „imaginea unui cocoş sălbatic în rut/ desprins de toate, trans-portat prin sunet şi cuvînt în alt timp într-o altă vîrstă/ magică, a lumii.” Poemul magic deci este cel scris desigur pe malul acelui „lac la mijloc de codru des”, unul magnific (cum altfel?) „dureros de dulce” (deci transeminescian!); şi e corect ca Marian Drăghici să se revendice mai întîi din folclor, apoi din Eminescu şi, în fine, din Bacovia, cu scopul orgolios – deja iertat de criticul de mine – de a fi confrate cu „poetul, dezblestematul poet, M. Bîrsilă” (Bîrsilă, 2014, in integrum).

În „Păhăruţul” – trebuie să mă autosesizez – Marian Drăghici redescoperă ritmul, rima, armonia, muzicalitatea, poeticul în natură şi se reîntoarce la ceea ce Dufrenne numeşte vocaţia poetului (Dufrenne, 1971, p.152 şi următ.). Da, poetul trebuie să se alieneze sub puterea unei „voinţe atroce” şi să simtă în arborele vieţii sale „moartea înălţîndu-se din călcîie”, pentru ca în ea să se împlinească limbajul: „iluminarea, dăruirea”. Şi deci poetul îşi regăseşte spontaneitatea actului pur, inocenţa paradiziacă, graţia desăvîrşită a dialogului, ba deseori izbuteşte a-şi adăpa inspiraţia şi imaginaţia la izvorul însuşi al limbii (meta) şi (trans)poetice, stabilit într-o Atică sublimată tragic, unde Frumuseţea este un cuvînt divin. Citez o strofă de un clasicism al modelului etern: „– Şi izvorul heleşteului cu peşti şi stele/ cu păhăruţul printre ele?/ – Şi apa de izvor cu pietricele/ a dumnezeirii copilăriei mele.” (Drăghici, 2019, p.119).

Ceva din misterul „Principiului poetic” al lui E.A.Poe răzbate la suprafaţa textului lui M.Drăghici: patosul, fantezia care atinge limita fantasticului, ritmul dificil, versificaţia aproape perfectă, ideea înălţătoare că nici un bărbat nu se poate plînge într-atît de soartă atîta vreme cît mai păstrează în sinele său, în suferinţa sa atroce, dragostea neclintită a unei femei, transmiterea unei emoţii poetice întotdeauna dintre cel mai intense dar întotdeauna elevată spiritual, apărată de aspiraţia umană spre frumuseţea absolută şi manifestă printr-o transfigurare înălţătoare a Sufletului, impregnat de Divinul Eros (Poe, 2003, p.43).

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

6. Geniul inimii citind

A elaborat vreun critic or teoretician literar vreun microtratat al poeticului şi al meta- şi trans-poeticului în opera liricoepică a „Poetului" Marian Drăghici? Nu am idee şi dacă există un asemenea text aştept să fiu prompt informat. Deocamdată îmi încerc eu… norocul!

Antologia de la Tracus Arte n-are referinţe critice, în schimb are antologia de la Junimea.

În „Păhăruţul", cel mai recent volum al poetului, încă din poemul – uşă de intrare (Drăghici, 2019, p.7-16) totodată şi poemul-prefaţă, suntem invitaţi de-a dreptul în imaginarul unei lumi de dincolo şi al Reintegrării ca transformare absolută. Ca atare în jelirea lui Drăghici, poemul-bocet e o „construcţie imaginară", întemeiată pe o obsesie: „imaginea Mediteranei/ din ochii mari ai Mo-wanei" şi pe o serie de simboluri antropologice: calul, zidul, fecioara, corcoduşul, afinele, peştii, vapoarele, spuma, capra, maimuţa, sarea, floarea, albina, caisa etc., menite să-i dea textului densitate maximă dar şi rafinare/ confirmare în matriţa reoriginarizată auroral: „Căci (deodată)/ Mediterana toată/ e Mo-wana mea cabrată/ complet desalinizată/ goală şi dezvirginată/ cum era la mă-sa fată". Marea este elementul de a cărei chemare nu te poţi elibera. (Che)marea apei pretinde din partea celui sedus o dăruire totală, intimă, cotropitoare. A vedea apa înseamnă a voi să fii în ea, s-o locuieşti cu ardoarea copilăriei şi a primei aruncări într-al nouălea cer al plăcerii ce ţi-o oferă activă/ posesivă. Sarea mării trebuie să fi fost în sîngele perechii Poet-Mo-wana sa cabrată (ca o iapă arabă? deci sacră încă înainte de a se fi născut); de altfel Delia Suiogan sugerează că saltul în apa mării permite „regăsirea acelui Timp originar, ceea ce permite anularea stării de Haos şi reinstituirea periodică a sacrului." (Suiogan, 2006, p.157). Saltul în mare – scrie Bachelard – reînvie ecourile unei iniţieri primejdioase, ale unei iniţieri ostile. Este singura imagine exactă, rezonabilă, singura imagine ce poate fi trăită, a saltului în necunoscut. Nu există alte salturi reale care să fie „salturi în necunoscut". Saltul în necunoscut e un salt în apă, care va deschide – în „Păhăruţul" – un nou domeniu metaforei. Din dramă, saltul în necunoscutul morţii devine tragedie. „Ei bine, prinţul acesta simplu/ bea şi plîngea/ plîngea şi bea din păhăruţul numit carte/ mergînd pe pămînt ca pe apă." (Poemul lui florin mugur, p. 61). „Cel care rîde cu un rîs batjocoritor, cu un rîs care răneşte, cu rîsul iniţiatorului, este tatăl. Dacă rîde şi el, copilul rîde cu un rîs forţat, cu un rîs crispat, cu un rîs nervos uimitor de complex. După probă (proba morţii în cazul de faţă – n.m.), care poate să fie foarte scurtă, rîsul copilului îşi va recăpăta sinceritatea, curajul reînviat, va masca revolta primă: victoria uşoară, bucuria de a fi fost iniţiat, orgoliul de a fi devenit, ca şi tatăl, o fiinţă a apei, fără ură împotriva Iniţiatorului. Bucuria înotului va şterge urmele primei umilinţe (cea a ieşirii sufletului şi a corpului rămas în materialitatea lui inertă, rece, de piatră – n.m.). Citez: „Nici Dumnezeu/ nici familia/ nu l-au ascultat". Poetul plînge izbăvitor. Şi iar citez: „Eram singur în apartament (apartamentul este aici sinonim cu mormîntul – n.m.)/ aşa că am plîns în voie/ singur în toată casa/ am plîns după mine ca după un om mort/ pînă am terminat absolut tot/ ce-am avut de plîns." (Poemul lui ion zubaşcu, p.68-74).

Astfel că ritualul erotic, ritualul funerar şi mithosul transreligios se compactează în poeme dolorifice, hristologice, incantatorii, ceea ce înseamnă că Marian Drăghici se află, încă, în Marea Poezie, şi, din fericire, a trecut cu bine de la postmodernism la mai generosul transmodernism. A rezolvat şi aspectualitatea limbii poetice ca sistem teoretic, ca idee teorică a cărei învestitură pătrunde misterele fenomenelor înconjurătoare, introducînd treptat ordinea într-o aparentă dezordine fenomenală. În limba poetică – consideră G.Călinescu – „poetul trebuie să alterneze frazele substanţiale cu frazele prozaice, ca să profite de ordinea spiritului în raporturile comune" (Călinescu, 1971, p.71). Totuşi, în cazul lui Marian Drăghici, lirismul survine în/ din atitudine. Definiţia, cînd e solemnă, e izvorul cel mai adînc de poezie. Dicţiunea lentă, sacerdotală şi ceremonială este de fapt poeticitatea. Cine-i în stare să intre în acest rit se află pe un teren bogat în lirism şi-l exploatează profitabil.

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

De unde vine poeticul drăghician? Din straniul efect al unor repetiţii, din sugerarea unei ordini oarecum neschimbate, centrată pe tema/ motivul/ toposul „păhăruţului”. Atunci această vorbire, care încearcă a-şi recupera şi spontaneitatea, devine liturgică, formulistică, întocmai ca în ritualul magic. Citez: „şi rescriind atunci a cîta oară/ cocoşul-de-junglă trîmbiţă/(vai, ce mai trîmbiţă!)/ lampa pîlpîii/ (vai, ce mai pîlpîii)”. Sau: „te repeţi una-două/ însă te repeţi ca într-o rugă/ pînă se face linişte în text”. Sau: „cu o floare la piept/ cu o floare mică izbăvitoare/ strînsă la piept.// mănînc corcoduşe goale, şi-aştept să mănînce corcoduşe goale şi ea”. Sau: „de-ar străluci pe tine carnea/ de geniul inimii citind/ cum străluci pe mine carnea/ de geniul inimii scriind! -/ altfel, ţărînă suntem/ paie şi vînt, poamă acră noi – nu şi Maria// Maria, pentru mine, e sacră.” Din aceste exemple trebuie să tragem o concluzie inevitabilă: că poezia trebuie să cadă din cînd în cînd într-o verbalitate pură pentru a atrage atenţiunea asupra ritualităţii ei, desigur, în arta/ estetica/ (meta)(trans)poetica sa, structurile deschise – repetitive – fiind cele care-şi iniţiază cititorii în simbolica misterelor, care, spre a seduce, trebuie să rămînă şi absconse pentru o minte strict raţională.

7. O impetuozitate iluminată

După o convorbire cu poetul Marian Drăghici (luni, 24 iunie, 2019) am priceput brusc ceva ce mi-a prins bine spre a-i izbuti „portretul auctorial” în regim succint. Pe Marian Drăghici îl caracterizează rafinamentul, vigoarea şi extazul. Poemele sale au şocat mai pe la începuturi prin vorbirea în dodii, una cutremurată de viziune şi prin discursul plin de aplomb, pentru a se dovedi apoi uimitor de construite şi coerente în infrastructura lor de simboluri şi în sintaxa lor cutremurată din temelii. Pentru dînsul, începutul poeziei nu e cuvîntul ci trăirea, ca de pildă şi-n mai recentul volum de postmaturitate „Păhăruţul”, remarcabil mai ales prin retorica unei melancolii structurale, disecată cu un cinism rimbaudian spre a-i dezvălui rădăcinile existenţiale (Rimbaud, 1979, p.34-38). Confesiunea intensificată tragic, după pierderea soţiei şi iubitei sale, conferă discursului liric o realitate substanţială şi corp unei transcendenţe unde iubirea se spiritualizează. În absenţa iubitei limbajul, umblînd pe drumuri lăturalnice, recuperează umbre şi trasee, transformîndu-se într-un agent al unei fiinţări transfigurate. Amestecînd – ca şi Nicolae Manolescu – cititul cu scrisul, optînd pentru arhitextualitate mai la general, precum de pildă în eon comilitonii săi de condei din fosta avangardă: Nicolae Coande, Gabriel Chifu, Mircea Petean, Ion Mureşan, Adrian Popescu, Aurel Pantea, George Vulturescu, Paul Aretzu ori Ioan Moldovan, Mircea Bîrsilă, Mircea Cărtărescu, Adrian Alui Gheorghe, Aurel Ştefanachi, Cassian Marian Spiridon, Liviu Ioan Stoiciu ş.a., autorul „Păhăruţului” (un motiv tutelar, totemic aproape, cu o stranie şi profitabilă „eficacitate simbolică”) practică un poematikon magic-religios, fiecare text avînd o trenă de o lungă incantaţie, aproape rilkeană (Rilke, Elegiile duineze, 1978, p.23-85). Obiectul incantaţiei este de a ajuta poemul la o naştere grea (Lévi-Strauss, 1978, p.222). Pierdutul său dublu spiritual, care constituie şi forţa sa vitală, poetul îl adăposteşte în uterul femeii, de-acum imaginară, acolo unde marea poezie îşi are adîncul, întunecatul izvor, locul dinăuntru al paradigmelor străvechi, eventual antice, peste care mantaua poetului îşi flutură spiritul folclorizant, ludic, (auto)ironic, vaticinar/ testamentar, nutrindu-se dintr-un vis al unei concizii supreme a revelaţiei care, automat, este amânată sine die de ritualul de invocare a unor fantasme epifanice, sub teurgia unor himere de-o fervoare imaginativă, dialectică şi profetică şi de-o impetuozitate iluminativă.

8. Lucirea reverberată a scriiturii

„Păhăruţul” lui Marian Drăghici – consideră Al. Cistelecan – este „un altfel de simbol centralizator, convertibil în mai multe dimensiuni semnificante.” El e, ba pe rînd, ba simultan, „păhăruţul” suferinţei christice, paharul cu har sau „păhăruţul” boemei levantine, desemnînd o condiţie umană în trei registre. Acestea sunt băltirea cotidiană, suferinţa, iluminarea –

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

dezvoltate ceremonios într-o scriitură paroxistă, într-o rescriere „ca într-o rugă/ pînă se face liniște în text/ şi poetul-poet aude în pagină/ ce-i spune Dumnezeul poeziei lui.”. „Scriu cu toată viitoare orbirea mea în faţă/ torsul pisicii e viu/ aşa că ţin foarte bine/ minte ce scriu” – se trădează „poetul-poet”, vrînd a arăta că „viitoarea orbire” îi va duce privilegiul de a cunoaşte realitatea secretă, profundă, la care muritorii de rînd n-au acces. De aceea, aceştia trebuie să se lase împărtăşiţi de Dînsul, care-i un inspirat, un taumaturg vizionar (de aceea orbirea, considerată adesea drept o pedeapsă divină, este legată de experienţele iniţiatice – n.m.), un rapsod, bard, truver, trubadur itinerant. Dar orbirea simbolizează şi înţelepciunea bătrîneţii, stăpînirea luminii şi harul clarviziunii prin beatitudinea pisicii. Orbul evocă imaginea celui care vede altceva, cu alţi ochi, ceva ce aparţine altei lumi. El este resimţit mai degrabă ca un străin, căci – cugetă Georg Trakl – „ceva străin este sufletul pe acest pămînt”. „El rămîne astfel cel care e mereu pe drum urmînd, ca peregrin, calea esenţei sale.” (Heidegger, 1995, 314). Traklianismul (Trakl, 1988) şi heideggerianismul lui Marian Drăghici e într-atît de evident că exclam ca şi filosoful lui „Sein und Zeit” (Heidegger, 2006). „Melancolia sufletului ajunge să dogorească numai acolo unde sufletul intră, în cursul peregrinării sale, în vastitatea cea mai vastă (marea, oceanul, continentul Africa în contrast litotic cu „păhăruţul” „o gură a o fragă”) a propriei sale esenţe, în speţă în esenţa care are o natură de peregrin.” (Heidegger, 1995, p.335). Dar ce e „torsul pisicii cel viu?” Ce sugerează el? Oare că atitudinea ei e deopotrivă liniştită şi superioară, oare că ea este aducătoare de rodnicie? Că ea evocă noţiunea de haos primordial, de materie primă nefecundată de apele cele de sus? Oare că ea este uneori reprezentată la picioarele lui Iisus Hristos? Oare că Egiptul antic o venera, în chip de Pisică divină, pe Zeiţa Bastet, ca pe o binefăcătoare şi ocrotitoare a omului? Oare că în multe tradiţii, pisica neagră simbolizează întunericul şi moartea? Şi că în altele ajunge la harul clarviziunii? În „Leagănul pisicii, o cantilenă”, mitul pisicii e complementar cu jelirea zorilor. Funcţia zorilor şi a colindului devine exemplară prin realizarea textualităţii. Ca expert al receptării, am depistat în „Păhăruţul” şi „Lumină, încet” ispita narativizării (descrierii, povestirii, argumentării), dovedindu-ne autorul pe plan real-ficţional şi ficţional-real succesivitate, transformativitate şi compensaţie. Cînd textualizează un colind („Cîntec de veşnic flăcău doar că acela nu-s eu”, din „Păhăruţul”, p. 50), Marian Drăghici îl deturnează în cîntec funerar, încît zorile devin în mod evident o formă de comunicare meta-/ trans-poetică între lumea celor vii şi lumea celor morţi. Răsăritul zorilor ne apare ca o metaforă totală a legăturii permanente dintre aici şi dincolo, ca o stare de har care, doar ea, (re)inventează şi forma şi mesajul. (Dufrenne, 1971, p.119), pecetluind dificila alianţă a sunetului cu sensul, a semnificaţiei cu expresia.

Astfel că lucirea reverbetată a scriiturii inundă lumea încît „totul este o poveste” în care „respiră cu nesaţ compact firescul (lumina, seninătatea firescului)/ vocii sigure, de-acolo răzbate la lectură/ în toată fiinţa poetului care -/ ce miracol! şi ce răsplată! -/ în act devine instantaneu sursa/ propriei luminozităţi cutremurate,/ redemptive, iradiante ca o lampă/ aprinsă-stinsă-aprinsă-stinsă cu/ sufletul la răsuflarea de pe urmă/ a fiecărei clipe, în pagina albă goală”. (Drăghici, 2019, p.15).

În acest pasaj, mitemul lămpii cu gaz este singura nostalgie a poetului, este izomorfă cu „prima mireasmă cărturărească” plutindă pe „kilometri de genialitate dezlănţuită”

Conclusions

"Păhăruţul" - thinks Daniel Cristea Enache - is a recapitulative / quasi-testamentary book in some of the poems, always "bruised", temporally "distorted" by existential experiences somehow ultimate. At the edge of "no water," the poet, internalized and angry (a mirror image of the generic man who is embarrassed by insoluble problems - n.m.) stands -

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

metaphorically and symbolically - prepared "to fish the ontological meanings, to force his historical-social lyrics it turns itself in.

"Like any single-minded and monoman poet, Marian Drăghici "emerges" in his own visions almost ostentatiously, frequenting them with significant insistence, getting to be spoken and expressed with the necessary (in) fidelity to them. In this continuous return to their own figurative and symbolic material, readers devoted to the poetics of high / rare stylistic poetic quality can automatically identify, besides profound obsession, a refined expression art.It is truly remarkable to revalorise the popular "melos", in a manner that is Cezarivănescian, so that the poet's key images and the profound simplicity of a song meet in a new structure, as in the follow-up". Building a poetic world and giving it a personal expression, Marian Drăghici equates mystical ecstasy with a metaphysical "orgasm" effect. Ioan Holban considers the "Păharuţul" as "a book of excellence", "a book about what should have been the being and, at the same time, his poetry. Marian Drăghici, with his patriarchal beard (as of Ion Horea - n.m.), writes profane prayers, searching in the text the tranquillity of the wilderness in the wilderness to transcribe the "yelling", a controlled echo effect; from a ritual dance beyond time, in the Romanian mitopoetic horizon and in the logic of the sacred (re) found in the profane (as in Mircea Eliade or Vasile Voiculescu or as in Stefan Banulescu and D.R. Popescu - n.m.).

Thus, the poetry of Marian Draghici comes from the story and goes towards the prayer, in a surrealistic, beginning of the world decor (illo tempore). The technical process provides the dislocation of the real from the logic of the gaze to a new Genesis, where everything is a grain of salt from the great float, re-born, the Spirit of Creation and the Temptation of Metalanguage, shaped with maximum mastery (antiepigonics with a distinctive idiomatized program and reoriginated / originated by incantation and successive decanters - n.m).

The myth / motif / topos of Mother is transmioritic and of a non-purposely cultural-philosophical emotionalism, although, the poetry itself is the fact of writing that it writes a text that will have to be memorized for the time of blinding. "Păhăruţele" are, in a different order, those close to his paradigm of sensitivity (Ion Mircea, Aurel Pantea, Angela Marinescu, Mircea Ciobanu, Gabriel Chifu, Mircea Dumitrescu, Daniel Cristea-Enache, Ion Muresan, Ioan Moldovan, Gellu Dorian).

Concluzii

„Păhăruţul” – consideră Daniel Cristea Enache – e o carte recapitulativă/ rezumativă, cvasi-testamentară în cîteva poeme, mereu „bruiată”, „distorsionată” temporal de experienţe existenţiale cumva ultimativ. La marginea „de nicio apă” însinguratul poet, interiorizat şi furios (imagine în oglindă a omului generic frămîntat de problemele insolubile – n.m.) stă – metaforic şi simbolic – pregătit „să pescuiască sensurile ontologice, spre a-şi forţa lirica istorico-socială să se răsucească în ea însăşi.”

Ca orice poet monocord şi monoman, Marian Drăghici „se înşurubează” în propriile-i viziuni aproape ostentativ, frecventîndu-le cu insistenţă semnificativă, ajungînd să fie vorbit şi exprimat cu necesara (in)fidelitate de ele. În această continuă revenire asupra propriului material figurativ şi simbolic, cititorii devotaţi poeziei de înaltă / rară calitate stilistico-poetică pot identifica automat, pe lîngă obsesia profundă, şi o rafinată artă a expresiei.

Cu adevărat remarcabilă este revalorificarea melosului popular, cam în manieră cezarivănesciană, astfel că imaginile-cheie ale poetului şi simplitatea atît de profundă a cîte unui cîntec se întîlnesc într-o structură nouă, precum în „urma. o cantileră”. Construind o lume poetică şi dîndu-i o expresie personală, Marian Drăghici egalează extazul mistic cu un efect de „orgasm” metafizic.

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

Ioan Holban consideră „Păhăruţul" ca fiind „o carte de excelenţă", „o carte despre ceea ce ar fi trebuit să fie fiinţa şi, deopotrivă, poezia sa. Marian Drăghici, cu barba sa de patriarh (ca a lui Ion Horea – n.m.), scrie rugăciuni profane, căutînd, în text, liniştea schitului din pustie pentru a transcrie hăulitul, un efect de ecou controlat; dintr-un dans ritualic de dincolo de vreme, în orizontul mitopoetic românesc şi în logica sacrului (re)găsit în profan (ca la Mircea Eliade ori Vasile Voiculescu sau precum la Ştefan Bănulescu şi D.R. Popescu – n.m.).

Astfel că poezia lui Marian Drăghici vine din poveste şi se duce în rugă, într-un decor suprarealist, de început de lume (illo tempore). Procedeul tehnic îl furnizează dislocarea realului din logica privirii, întru o nouă Geneză, unde totul e un bob de sare din marea peste care plutesc, reînseminate, Duhul Creaţiei şi Ispita Metalimbajului fasonat cu maximă măiestrie (antiepigonică cu programul idiomatizat distinct şi reoriginarizat/ originalizat prin incantaţie şi decantări succesive – n.m.).

Mitul/ motivul/ toposul Maicii e transmioritic şi de-o emoţionalitate nepervertită cultural-filosofic, deşi, totuşi, poezia e însuşi faptul de a scrie că scrie un text ce va trebui memorat pentru vremea orbirii. „Păhăruţele" sunt, într-o altă ordine, cei apropiaţi paradigmei sale de sensibilitate (Ion Mircea, Aurel Pantea, Angela Marinescu, Mircea Ciobanu, Gabriel Chifu, Mirciea Dumitrescu, Daniel Cristea-Enache, Ion Mureşan, Ioan Moldovan, Gellu Dorian).

BIBLIOGRAPHY

Dumitru Augustin Doman: Eveniment editorial: Păhăruţul; în Argeş, an XIX (LIV), nr. 6 (444), iunie 2019, p. 2.

Alexandru Oraviţan: Sinteze poetice. Recurenţe, confluenţe; în Orizont, an XXXI, nr. 5 (1645), mai 2019, p. 13.

Dan Cristea: Confirmări şi noutăţi; în Luceafărul, nr. 6 (1108), iunie 2019, p. 3.

Marian Drăghici: Păhăruţul; editura Junimea, Iaşi, 2019.

Nichita Stănescu: Epica magna; Editura Junimea, Iaşi, 1978

Julien Ries: Sacrul în istoria religioasă a omenirii; editura Polirom, Iaşi, 2000

Mihai Ursachi: Inel cu Enigmă; editura Cartea Românească, Bucureşti, 1981

Cezar Ivănescu: Rod; editura Albatros, Bucureşti, 1985

Mihail Dragomirescu: Scrieri critice şi estetice; Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1969. Din unghi teoretic al „Ştiinţei literaturii", poezia lui Marian Drăghici din „Păhăruţul" este rodul unei personalităţi artistice de prim rang în ţară însă şi în Europa şi al contiguităţii şi paralelismului cu evenimentele vieţii. Frumosul ideal este dumnezeiesc şi în genere inaccesibil: „ca înaintea lui Dumnezeu o sabie nepătată cu vieţi". Dar „cu puterea bunului simţ comun şi-atît", Marian Drăghici trage după sine „lumea poeziei de la Baudelaire încoace" decis „să scoată din străfundurile de ape", „să răscumpere prin simpla lui tăcere mare" „la reuniunile poeţilor" „cuvinte prea dibace" înşirate pe „o aţă de sublimităţi" „inenarabile, se-nţelege, (ale cărei ecouri în carnaţie, în creier) reverberează şi-acum/ în sensul că doresc sincer oricui/ atare experienţă strict personală/ în veci de nepovestit" (p. 95). Poetul este întreit dotat cu: voinţă, inteligenţă, sensibilitate. Emoţia estetică (este acea estetică integralistă capabilă să exorcizeze răul ontologic – n.m.) nu provine din materialul psihologic, ci din legăturile care fac din el o fiinţă organică; în această fiinţă, valorile particulare iau alt înţeles şi valoare de la întreg „pînă la judecata din urmă a cuvintelor/ poeţilor". Aşa se explică această capodoperă nuanţată la infinit prin cele şapte verigi intitulate „Cîntec de păhăruţ". Artă e numai arta perfectă. Poezia este arta integrată. Sufletul întreg, conştient şi neconştient, vibrînd în muzica cuvîntului, constituie valoarea simbolică a poeziei.

Corin Braga: De la arhetip la anarhetip; editura Polirom, Iaşi, 2006

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

Gheorghe Crăciun: Aisbergul poeziei moderne; editura Paralela 45, Piteşti, 2002
Jean-Paul Sartre: Fiinţa şi neantul; editura Paralela 45, Piteşti, 2004.
Martin Heidegger: Timpul imaginii lumii; editura Paideia, Bucureşti, 1998. Eul ca subjectum privilegiat de fundamentul cultural se exprimă ca alteritate şi ca obiectum. Poezia lui Marian Drăghici este o porţiune a drumului în mod necesar ascunsă ochiului obişnuit, care este istoria capacităţii fiinţei de a se deschide către o ştiinţă a facerii poeziei, începînd cu interjecţia şi terminînd cu faptul de a fi recurs la rimă nobilă, la „fulgerătură", la „starea în poezie": „un grup de lirici de peste tot / stam şi, ajunşi acolo, în poezie, în momentul acela nimic nu făceam,/ stam".

Iulian Popescu: Timp şi limbaj, Institutul European, Iaşi, 2006. Psihomecanica limbajului drăghician tinde spre depoetizarea unei gramatici a spunerii ritualizate; în acest nou context hermeneutic, „Schiavna" e o artă poetică explicită de un desăvîrşit război cu arbitrarietatea semnului, tinzînd spre topirea dualismului limbă-vorbire într-un idiom al repoziţionării „pe urmele unui copil" care „el, copilul acela/ în singurătatea lui/ da, citeşte.// şi citind de fapt caută/ fără a conştientiza măcar treaba asta,/ vers după vers cuvînt după cuvînt/ să-şi întîmpine mama/ care odinioară l-a născut –// şi născîndu-l atît de mult l-a iubit/ încît bucurîndu-se foarte/ bucurîndu-se mult şi bine/ a uitat, schiavna, să se nască pe sine…" Poezia vine şi trece prin acest sine „ca electricitatea prin te miri ce conducte fine". Poetul „la margine de nici o apă/ trepidînd de forţa vibraţiilor naturii divine" a poeziei se scrie pe sine ca rostire, ca spunere şi ca punere. Ceea ce poezia pune şi spune este în acest caz un eu cîntăreţ „cum se despoaie de lumină/ în faţa lui Dumnezeu/ o stea." Iar „dincolo de uşă ce va fi/ decît unul care spune poezii?" Acest eu rostitor s-a reumanizat, autoreflexiv şi autoscopic/ restroscopic. E o trăsătură care înnoieşte brusc stilul lui Drăghici „despuindu-se de sine" în faţa noastră, netemător, transgresîndu-ne şi nouă sineitatea „cu o simplă simplisimă/ portocală/ în mână" însă graţie unei îndelung exersate cunoaşteri imemoriale; tradusă în „Versurile (adesea) sclipitoare,/ păhăruţul intens personalizat/ din care bea şi plîngea,/ plîngea şi bea/ mergînd pe pămînt ca pe apă." (Iisus Hristos – n.m.).

G. Călinescu: Universul poeziei; Editura Minerva, Bucureşti, 1971. Grefată pe dicteu automatic, poezia „Păhăruţul"-ui traversează suprarealismul ca să ajungă într-o devenință acolo unde se poate surprinde gîndirea în mişcare, trăind printre oameni care s-au devotat poeziei. Acolo, în rîul inform al gîndirii care se rosteşte pe sine, este realitatea cea adevărată, adică psihomecanică intenţională, dublată fabulos de o creştere a lucidităţii sapienţiale şi de o accentuare programatică a unei lingvistici de profunzime, adecvată la realitate şi supraadecvată de non-contradicţia dintre model şi fenomen. Ambele duc la o idee revelatoare devenită credinţă, simplitate, naturaleţe, adică perfecţiune strălucitor impusă/ într-un dezolant impas al postdouăMiiştilor.

Gilbert Durand: Structurile antropologice ale imaginarului; editura Univers, Bucureşti, 1977
Ion Popescu-Brădiceni: Mihai Eminescu. O istorie frumoasă: Ieronim şi Cezara; editurile Cogito şi Napoca Star; Oradea/ Cluj-Napoca, 2006.
Ion Popescu-Brădiceni: Reinventarea capodoperei. Arca Metanoia, editura TipoMoldova, Iaşi, 2016; vezi „Despre Arta (trans)poetică a lui Marian Drăghici", pp.148-161)
Marian Drăghici: Lumină, încet; editura Tracus Arte, Bucureşti, 2013
Paul-Ludwig Landsberg: Eseu despre esenţa morţii; editura Humanitas, Bucureşti, 2006
Mircea Bîrsilă: Viaţa din viaţa mea; editura Cartea Românească, Bucureşti, 2014
Edgar Allan Poe: Principiul poetic; editura Litera International; Litera, Chişinău, 2003
Delia Suiogan: Simbolica riturilor de trecere; editura Paideia, Bucureşti, 2006

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

Gaston Bachelard: Apa şi visele. Eseu despre imaginaţia materiei; editura Univers, Bucureşti, 1995

Arthur Rimbaud: Un anotimp în infern. Iluminările; editura Albatros, Bucureşti, 1979. Ca şi Rimbaud, este Drăghici? Ce face eul poetic căruia Marian Drăghici îi deturnează individualitatea în numele „unei hărnicii prezumţioase,/ suspecte, de neînţeles", căreia îi datorează şi fatalitatea scrisului său ca act public. Şi-ar mai exista undeva în lumea „cui uitat nume" „mari agenţi/ conducători de poezie/ care dintr-un ordin obscur/ n-au scris în viaţa lor un vers/ marii refuzaţi/ marii interzişi/ perfect anonimi:/ cei ce zi şi noapte se roagă/ pentru-o gură ca o fragă –/ lumea întreagă// rochiţă în boare, trează/ invidia mea îi visează". Poetul are nostalgia condiţiei lor, iar condiţia lor i se pare acestuia, pentru om, firească iar pentru un poet ideală. Dar ca-n celebrul distih, folosit şi de Lazăr Popescu: „Dragostea mea pentru tine/ arde macii pe coline". Acest eu poetic, care prin întoarcerea la folclor, se vrea în „clarul polemic", se vrea ca „un pericol public" pentru manufacturierii de poezie, neinspiraţi, de azi. Preferă să cînte încet în „văzduhul tămîiet" revendicîndu-se dintr-un transsuprarealism corectat, iată, prin cîntecul popular românesc, a cărui puritate e total… paradigmatică, perfect esenţială, monumental reflexivă. În căutarea unei individualităţi subiective transcendentale, pentru care dualismul eu-univers încetează să mai existe, pur şi simplu, Marian Drăghici optînd prin a-şi asuma un eu năsăţios, hipertrofic, care rupe limitele fatale ale microcosmosului, rebotezat, emblematic, „păhăruţ", pentru a se identifica ca marele Tot, cu lumea în necuprinsul ei. O asemenea experienţă e una interioară, imaginară, iar între spirit şi exterioritatea sa se produce o contopire absolută. Astfel că încet-încet, Marian Drăghici se dizolvă el însuşi ca discurs, deseori metaliric, în metafizică, frizînd ermetismul precum înaintaşii săi Arthur Rimbaud şi Rainer Maria Rilke, dar şi Georg Trakl ori Salvatore Quasimodo, infrapsihici şi insoliţi, transexpresivi şi criptofanici.

Rainer Maria Rilke: Elegiile duineze. Sonetele către Orfeu; editura Univers, Bucureşti, 1978. Aşezînd „Păhăruţul" – în sincronism cu „Elegiile duineze" – nu exagerez. Eu asta afirm şi demonstrez imediat, căci ca şi în capodoperele rilkeene afirmarea vieţii şi aceea a morţii se revelează ca formînd una. Moartea este faţa vieţii. Existenţa noastră se cuprinde în cele două domenii ilimitate şi se hrăneşte din amîndouă. Poezia lui Marian Drăghici din „Păhăruţul" exprimă o mai puternică revendicare a vieţii, văzută şi ea ca un infinit asemenea morţii. Şi, ca şi Rilke, unifică, în intuiţia sa despre existenţă, latura ei vizibilă cu aceea „care nu se lasă întoarsă către noi". Apoi motivele-i de inspiraţie se spulberă într-o absenţă, care aduce prezenţa vagă a unor (pre)lucrări depărtate, gata să se piardă şi ele într-o vastă, profundă şi angoasantă necuprindere, muzical-vizuală, extensiv-intensivă, cuprinzător-pătrunzătoare, închis-deschisă, departe-aproape. Faptul că viaţa este fructul morţii coincide cu o altă intuiţie, cea a zădărniciei, care străbate întreaga creaţie lirică eminesciană, începînd cu Memento mori, iar Marian Drăghici, repet neobosit, se trage şi din mantaua lui Eminescu.

Claude Lévi-Strauss: Antropologia structurală; editura Politică, Bucureşti, 1988

Martin Heidegger: Originea operei de artă; Editura Humanitas, Bucureşti, 1995

Martin Heidegger: Fiinţă şi timp; Editura Humanitas, Bucureşti, 2006

Georg Trakl: Poezii; Editura Minerva, Bucureşti, 1988

Vladimir Jankélévitch: Tratat despre moarte; Editura Amarcord, Timişoara, 2000.

Mikel Dufrenne: Poetul; Editura Univers, Bucureşti, 1971

Gerard de Nerval: Poezii; Editura Univers, Bucureşti, 1979

Cezar Ivănescu: Fragmente din Muzeon; editura Cartea Românească, Bucureşti, 1982

Mihai Coman: Studii de mitologie; Editura Nemira, Bucureşti, 2009

Gheorghe Crăciun: Aisbergul poeziei moderne; editura Paralela 45, Piteşti, 2002

Salvatore Quasimodo: Versuri; în româneşte de A.E. Baconsky; Editura Tineretului, Bucureşti, 1961. Şi Quasimodo a scris puţin, desigur şi datorită unei particularităţi de

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)

structură intimă, dar şi din scrupulul celui ce se supune cu stricteţe propriului impuls. Dar Drăghici e şi poet cerebral şi poet autentic, care scrie doar în momente de dăruire totală, al cărui discurs sublimează valorile de calitate ale cuvîntului absolut; ca şi italianul Quasimodo, românul Drăghici realizează o maximă concentrare, eliminînd toate superfluidităţile gramaticale; totodată menţinînd linia morală a găsirii formelor proaspete în care să exprime, în numele generaţiei sale, realitatea demnităţii umane şi dialectica severă a artei sale.

Daniel Cristea-Enache: Monomanie poetică; în România literară; an LI, nr.24-25, 7 iunie 2019, p.9

Ioan Holban: Poetul, o albină înmărmurită, în România literară, an LI, nr.27-28, 25 iunie 2019, p.10

BDD-A30448 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:45 UTC)